

Folketinget
Att.: Retsudvalget
Christiansborg

1240 København K

Retsudvalget
REU alm. del - Bilag 64
Offentligt

Vedr.: Trans-Danmarks brev til justitsministeren den 16. oktober 2008

Til orientering for retsudvalget fremsender Trans-Danmark en kopi af foreningens henvendelse til justitsminister Brian Mikkelsen angående retten til ændring af civilretlig status, herunder ændring af kønsbetegnelsen i pas.

Vi vil i denne forbindelse gøre retsudvalget opmærksom på, at Danmark ikke i praksis følger retspraksis fra dommen B v France (ECHR), 1992 57/1990/248/319.

Konklusionen er, at det er en overtrædelse af Menneskerettighedskonventions artikel 8 ikke at ændre den civilretlige status fra det øjeblik en person ønsker at leve i det modsatte af det biologiske køn.

Med venlig hilsen

Karin Astrup, formand
Landsforeningen for Transvestitter og Transseksuelle.

Formand for Trans-Danmark og returadresse, hvis andet ikke er anført:

Karin Astrup, Karupvej 81, 7470 Karup Tlf.: 4047 0962
formand@trans-danmark.dk

Bankforbindelse: Amagerbanken, Hvidovre afdeling. Reg.nr.: 5230 konto nr.: 1513658

Trans-Danmark

Landsforeningen for Transvestitter og Trans-seksuelle

Web adresse: www.trans-danmark.dk

COPY

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Att.: Hr. justitsminister Brian Mikkelsen

Karup, 16. oktober 2008

Vedr.: Retten til ændring af civilretslig status, herunder ændring af kønsbetegnelse i pas.

Kære Brian Mikkelsen,

Med henvisning til behandlingen af B65, hvorunder sundhedsudvalget fremsendte følgende til justitsministeriet:

De oplysninger, der er indeholdt i passet, følger af specifikationerne i ICAO (International Civil Aviation Organization) doc. 9303, part 1, sixth edition. Her fremgår det af specifikationerne, for så vidt angår kønsangivelsen i passet, at indehaverens køn skal fremgå ved brug af et enkelt bogstav, og at der kan anføres F for female, M for male og X for unspecified. I Danmark er der hidtil alene udstedt pas med betegnelserne M og F.

Udvalget konstaterer på den baggrund, at betegnelsen X bl.a. kan anvendes i transseksuelle personers pas. Eftersom det er op til hvert enkelt land, om man vil udnytte muligheden for at anvende betegnelsen X, opfordrer udvalget justitsministeren til at undersøge de praktiske muligheder for at tillade transseksuelle at få et X i deres pas i stedet for den sædvanlige kønsangivelse F eller M. Idet en eventuel ændring af reglerne vedrørende kønsangivelse i de danske pas forudsætter ændringer i det nuværende pasproduktionssystem, opfordrer udvalget ligeledes justitsministeren til at undersøge de tidsmæssige og økonomiske forudsætninger herfor.

I denne forbindelse blev det ikke klargjort hvilke ændringer i det nuværende pasproduktionssystem, der ville være nødvendige.

Formand for Trans-Danmark og returadresse, hvis andet ikke er anført:

Karin Astrup, Karupvej 81, 7470 Karup Tlf.: 4047 0962
formand@trans-danmark.dk

Bankforbindelse: Amagerbanken, Hvidovre afdeling. Reg.nr.: 5230 konto nr.: 1513658

Trans-Danmark

Landsforeningen for Transvestitter og Trans-seksuelle

Web adresse: www.trans-danmark.dk

Det er Trans-Danmarks opfattelse, at man ikke behøver at begynde med at anvende X i forbindelse med transseksuelle. I den tyske paslovsgivning kan man læse i § 4 følgende:

Die Angabe des Geschlechts richtet sich nach der Eintragung im Melderegister. Abweichend von Satz 3 ist einem Passbewerber, dessen Vornamen auf Grund gerichtlicher Entscheidung gemäß § 1 des Transsexuellengesetzes geändert wurden, auf Antrag ein Pass mit der Angabe des anderen, von dem Geburtseintrag abweichenden Geschlechts auszustellen.

"Kønsangivelsen retter sig efter registreringen i folkeregistret. Afgivelser fra pkt. 3 skal gives til en pas ansøger, hvis fornavn på grund af en retskendelse i henhold til § 1 i loven om transseksuelle er blevet ændret til et kønsspecifikt fornavn der afgiver fra fødselsstestens kønsangivelse."

Dette betyder med andre ord, at nationalstaten, i dette tilfælde Tyskland, godt kan anvende betegnelserne F eller M for transkønnede personer. Trans-Danmark har derfor vanskeligt ved at forstå begründelsen for kun at ville tillade X for transkønnede personer i passet.

Yderligere forstærkes kravet om ændring af civilretlig status med Retslægerådet kommentarer i Årsberetningen for 2006 udgivet i 2007

I Retslægerådets årsberetning for 2006, der kan læses på Justitsministeriets hjemmeside, refereres på side 75 til 79 til en sag om en 61-årig transseksuel, der havde fortrudt sit mand til kvinde kønsskifte. Sundhedsstyrelsen gav tilladelse til, at den 61-åriges kønsangivelse blev ændret fra kvinde til mand efter anbefaling fra Retslægerådet.

Det er den første sag af sin art, der har været forelagt Retslægerådet.

Sagen gav anledning til mange overvejelser i Retslægerådet, såvel ved forelæggelsen i 1982 som ved den aktuelle.

I 1982 overvejede man blandt andet, om A var transseksuel, ligesom der på daværende tidspunkt var en vis usikkerhed om, hvad rådet egentlig skulle udtales sig om. Hertil var der terminologiske overvejelser, hvilket blandt andet viste sig i, at rådet anvendte betegnelsen "kønsskifte", hvor citationstegnene blandt andet var udtryk for, at de (med rådets daværende terminologi) "kønsmodificerende indgreb" ikke medfører et egentligt kønsskifte, idet det biologiske køn er forankret i kromosomerne i hver enkelt celle.

I den aktuelle sag, som er den første af sin art, der har været forelagt Retslægerådet, blev rådet anmodet om "...særligt at forholde sig til spørgsmålet om, hvilke kriterier, der på nuværende tidspunkt bør lægges vægt på ved anerkendelsen af kønsskiftet." **Rådet fandt, at kromosomsammensætningen alene ikke kan lægges til grund for fastlæggelsen af kønnet.** Der kendes således sjældent forekomne tilstande, hvor en biologisk dreng ved fødslen har testiklerne ligger i bughulen, hvorfor hormonproduktionen aldrig kommer i

Formand for Trans-Danmark og returadresse, hvis andet ikke er anført:

Karin Astrup, Karupvej 81, 7470 Karup Tlf.: 4047 0962

formand@trans-danmark.dk

Bankforbindelse: Amagerbanken, Hvidovre afdeling. Reg.nr.: 5230 konto nr.: 1513658

Trans-Danmark

Landsforeningen for Transvestitter og Trans-seksuelle

Web adresse: www.trans-danmark.dk

gang. Barnet opfattes som pige og vil oftest også senere i livet opfatte sig som kvinde. Kønsorganerne er heller ikke afgørende – en mand, der ved et ulykkestilfælde læderer penis og pungen, som derfor må fjernes operativt, vil stadig opfatte sig som – og være – en mand.

Rådet fandt således samlet, at "kriterierne for kønnet (må) være den subjektive, private opfattelse af kønsidentiteten og den offentlige manifestation af kønsopfattelsen".

Det virker således urimeligt, at man fra myndighedernes side stadig fastholder krav om et operativt kønsmodificerende indgreb (læs: kastration) for at få ændret civilretlig status, når der samtidig findes en dom omkring civilretlig status fra 1992, en dom som Danmark ikke har rettet sig efter:

B v France (ECHR), 1992, 57/1990/248/319

I domsudskriften kan man læse følgende på side 13 afsnit 46:

According to the applicant, science appears to have contributed two new elements to the debate on the contrast between appearance (changed somatic sex and constructed gonadal sex) and reality (unchanged chromosomal sex but contrary psycho-social sex) as regards the sex of transsexuals. Firstly, the chromosomal criterion was not infallible (cases of persons with intra-abdominal testicles, so-called testicular feminisation, or with XY chromosomes despite their feminine appearance); secondly, current research suggested that the ingestion of certain substances at a given stage of pregnancy, or during the first few days of life, determined transsexual behaviour, and that transsexualism might result from a chromosome anomaly. There might thus be a physical, not merely psychological explanation of the phenomenon, which would mean that there could be no excuse for refusing to take it into account in law.

Efterfølgende på side 16 afsnit 59 a:

The applicant stressed that an increasing number of official documents indicated sex: extracts of birth certificates, computerised identity cards, European Communities passports, etc. Transsexuals could consequently not cross a frontier, undergo an identity check or carry out one of the many transactions of daily life where proof of identity is necessary, without disclosing the discrepancy between their legal sex and their apparent sex.

Formand for Trans-Danmark og returadresse, hvis andet ikke er anført:

Karin Astrup, Karupvej 81, 7470 Karup Tlf.: 4047 0962
formand@trans-danmark.dk

Bankforbindelse: Amagerbanken, Hvidovre afdeling. Reg.nr.: 5230 konto nr.: 1513658

Trans-Danmark

Landsforeningen for Transvestitter og Trans-seksuelle

Web adresse: www.trans-danmark.dk

Dommen fastslår således følgende på side 17, afsnit 63:

The Court thus reaches the conclusion, on the basis of the above-mentioned factors which distinguish the present case from the Rees and Cossey cases and without it being necessary to consider the applicant's other arguments, that she finds herself daily in a situation which, taken as a whole, is not compatible with the respect due to her private life. Consequently, even having regard to the State's margin of appreciation, the fair balance which has to be struck between the general interest and the interests of the individual (see paragraph 44 above) has not been attained, and there has thus been a violation of Article 8 (art. 8).

The respondent State has several means to choose from for remedying this state of affairs. It is not the Court's function to indicate which is the most appropriate (see *inter alia* the Marckx v. Belgium judgment of 13 June 1979, Series A no. 31, p. 25, para. 58, and the Airey v. Ireland judgment of 9 October 1979, Series A no. 32, p. 15, para. 26).

Konklusionen er, at det er en overtrædelse af Menneskerettighedskonventions artikel 8 ikke at ændre den civilretslige status fra det øjeblik en person ønsker at leve i det modsatte af det biologiske køn.

Kombinerer man dommen fra ECHR med Retslægerådets definition på kønsidentitet i årsberetningen fra 2006 mener Trans-Danmark, at transkønnede har en menneskeret til at få ændret alle officielle dokumenter, herunder pas og cpr-nummer til den kønsidentitet som vedkommende lever i.

Med henvisning til CommDH(2007)26, 12 December 2007 af THE COMMISSIONER FOR HUMAN RIGHTS, MR. THOMAS HAMMARBERG, hvor der i afsnit 5.2 #57 står følgende:

"57 repræsentanter informerede kommissæren om, at transseksuelle personer i Østrig står over for store vanskeligheder på grund af deres kønsidentitet, efter at reglerne omkring kønsskifte blev ophævet af Forfatningsdomstolen i 2006.

På grund af manglende retningslinjer, kræver myndighederne nu et omfattende kirurgisk indgreb i genitalområdet før de vil anerkende et kønsskifte.

Kommissæren anbefaler de Østrigske myndigheder at udarbejde et sæt retningslinjer for dette område.

Ved udarbejdelsen af disse retningslinjer, bør der tages hensyn til følgende: Forfatningsdomstolens afgørelse, Retningslinjer fra Menneskerettighedsdomstolen (F.eks. Christine Goodwin mod den Engelske stat) og den aktuelle videnskabelige stand i spørgsmål omkring kønsskifte "

Formand for Trans-Danmark og returadresse, hvis andet ikke er anført:

Karin Astrup, Karupvej 81, 7470 Karup Tlf.: 4047 0962

formand@trans-danmark.dk

Bankforbindelse: Amagerbanken, Hvidovre afdeling. Reg.nr.: 5230 konto nr.: 1513658

Trans-Danmark

Landsforeningen for Transvestitter og Trans-
seksuelle

Web adresse: www.trans-danmark.dk

Trans-Danmark vil med henvisning til ovenstående gerne bede om justitsministeriets holdning til at få lovgivningen tilpasset, således at der tages hensyn til de af Retslægerådet fremførte konklusioner og at Danmark lever op til dommen fra ECHR fra 1992, samt de anbefalinger som Thomas Hammarberg fremkom med i december 2007.

Med venlig hilsen

Karin Astrup
Formand

Formand for Trans-Danmark og returadresse, hvis andet ikke er anført:

Karin Astrup, Karupvej 81, 7470 Karup Tlf.: 4047 0962
formand@trans-danmark.dk

Bankforbindelse: Amagerbanken, Hvidovre afdeling. Reg.nr.: 5230 konto nr.: 1513658